

GUDAK ZERGAIK?

Sarritan eta sakon aztertu bear dan arazoa da gaurko gizartean sortzen diran gudaldien zioa edo oiñarria. Zergaitik egiten da ainbeste guda edestian eta lur-zabalean?

Gure edestia, zori txarrez, guden edestia dala esan geinke: Antxiñako Sumerioak beti gudan ibilli zirala, erromatarrek ainbeste gudaldi izan ebezala, erdi-aroa gudaz betetik agiri dala eta geure gizaldia, joan dan XX gizaldia guda garratzez ondututa geratu dala: Lenengo ludi-guda, bidarren ludi-guda, gure artean 1936n. urtekoa, eta inguruan beste guda asko.

Eta edozein gizalditan, XX gizaldian bertan, gudak bazter guztietan sortzen dira, batera.

Orregaitik, arazo au apur bat aztertzeke ondo datorku gaurko galdera au: Zergaitik egiten dira gudak?

Abertzaletasuna?

Antxiña ez dala, adiskide batek esan eustan: Guda guztiak edo ia guztiak abertzaletasunak dakar. Eta lenengo begirada baten ori ikusten dala dirudi.

Baiña beste alde batetik gauza bera begiratuta, beste au be ikusten da: Gudak sortzen dabezanak ez dira aberri txikiak, oneik euren burua aldeztu baiño ez dabe egiten geienetan. Gudearen sortzailleak beti izan dira laterri aundiak, bai antxiñako ejiptoarren edo sumertarren aldietan eta bai erdiarohan.

Abertzaletasuna gudara sartu-bearrean aurkitzen ba'da, beste batek guda sortu daualako izaten da, aberriren bat zapalduta dagoalako. Abertzaletasuna berez baketsua da, baiña ez kili-kili egin maitasun orreri! Ez zapaldu aberriak dauzan giza-eskubideak! Bide onek atzerago edo aurrerago guda ekarriko dau.

Ez ekin, sarritan jasoten dan lez, aberriaren izkuntza kentzen, ez ekin aberriaren lanaren ondorena okerkeriz kentzen... or gogorrotu agertzen da eta nondik datorren jakin barik etorten da guda.

Laterri aundiak, zapalkuntzaz kentzen dabezen eskubideak barriro euren lekura croan guda dirala

ikusten dabenean, orduan bai guda egingo dabela. Indartsuagoak diralako, irabazteko bidea ikusten dabelako.

Ondasunak?

Ondasunak munduan txarto banatuta dagozela ondo dakigu: Laterri aundi aberatsak aberri txikien edo ez ain txikien kontura aberastu dira eta aberri oneik zorpera sartu dabez. Bizi-eziñik dagoz. Aurre-rapena ezin dabe lortu. Orra or beste guda-iturri bat.

Asi baiño ez da egin gose dan jentea Europa'ra etorten, batez be egoaldetik eta Irugarren Mundutik. Eta ez dauke zio faltarik orretarako! Lurraren frutuak, lenengo, lurtar guztiok bizi gaitezen dira -ta. Baiña ori lortzeko eragozpenak ipinten ba doguz, orra or gudabidea.

Eta ez dogu aitzu bear gosez bizi diranak geienak dirala. Orregaitik esaten izan da «beillegien arriskua» daukala munduak

Baiña ez da beti laterrien aberastasuna edo txirotasuna, banakakoak be errudun izaten dira ondasun asko pillatzen dabelako. Ba-dagoz banakakoak laterri oso batzuren beste ondasun daukenak.

Erljiñoa?

Begiratu apur bat Israel'en edestia: Ejipto'n zpal-kuntza izan eben eta Jainkoak dei egin eutson Moises'eri erria andik aterateko. Guda barik! Faraon'ek itzita! Baiña gero eurak lurralde baten jabe izateko guda asko egin bear izan eben.

Biblia'n guda oneik Jaungoikoaren aginduz egin da agertzen dira. Jaungoikoa agertzen da filisteo edo palestindarra lurra kentzen eta Israel'darra emoten.

Ori orrelan izan ete zan? Jaungoikoak ez ete eban-zan maite filisteoak?

Bibliak agertzen dauana, Israel'ek sinisten ebana da, baiña Jaungoikoa fede ori baiño arago dago. Gaur be Israel'tarrak esan leikee: «Lurralde au Jainkoak emon dausku». Baiña palestindarrak erantzun leikie: «Ori zuen Jainkoak egingo eban, baiña

GIZARTEA

gureak ez, gureak geuri emon dausku» Eta Jaungoikoa guda ori baiño arago dago. Guda ori gizonen arteko kontua da.

Ipar-Irlanda'ko gudeari be olako usain bat ikusten jako gaur be, edestia oiñarri dala. Baiña ez katolikuen eta ez protestanteen Jaungoikoa ez da guda-zalea, bake zalea baiño. Guda gizonen arteko pekatua da, pekatu aundia.

Eta Koran'en agindua?

Islandarrak eurak ikusiko dabe zelan ulertu «guda Santuaren» agindu ori. Edestian bete egin dabe iñoz, geure auzoraiño edo gure erriaren barreneraño be etorri jakuzan-eta. 700 urteko gudaldia izan zan erantzuna, azkenean euren lurraldera joateko, baiña milenio oso bat odolez gorritu-ondoren.

Jainkoaren guraria ez da «guda santua», «bake santua» baiño eta Mahoma'k beste era batera ukusi ba'eban, ez da aitzu bear antxiñako igarleak ikusten ebena be ez zata dana egia izaten, ori guzurrezko igarleak alde batera itzita.

Erlokjiño-gudak Euskalerrrian?

Karlos'tarren gudak izan eben barruan erlejiño-jokera bar, gero abertzeletasunera be igaro zan «Jainkoa ta Lege zarra», baiña barru-barruko zioa lege zarra edo foruak izan ziran.

Alderantziz jazo zan 36'ko guda aretan. Beste batzuk etorri jakuzan Kurutze-Guda iragarrita, Jaungoikoa gure auka egoala agertzen, baiña or be beste zio batzuk egozan: Nagusikeria alde batetik, zapalkuntza bestetik.

Emen be Kurutze-Gudak irabazi eban, baiña alpe-rrik, urteak igarota barriro lengo arazoan daukagula mundua. Erri-agintaritza edo demokrazia nai da, baiña errien eskubideak zaindu barik. Arazoa bizi-bizi dago.

Guro gudak ez dira izan erlejiño-gudak, errien askatasun-gudak baiño.

Orduan zer?

Erlejiñoa ez da kendu-ipiñiko gauzea. Beti daroa-gu aldean, guda egiten danean be bai. Baiña erlejiño orrek bere lekua dauka. Ortik ez atera. Eta gudan be lagundu egingo dautzu, zuzen jokatzeko. Orrelan gure gudariak!

Guda guztien sustraia binomio baten dago: Zapalkuntza-Askatasuna.

Binomio ori askatzen edo ateraten ez dan artean, beti gagoz gudarako bidean: Kendu zapalkuntza, emon askatasuna.

OLAZAR'tar Martin'ek

* * *

LAN-URTE BARRIA

Alde guztietara begiratu ezkerro, giro barri bat ikusten dogu:

Giro barria eguratsean: joan dira bero aundiak eta epeltasuna etorri, eta ugaritu dira eurialdiak.

Giro barria lanean. Len itzi gendun lekuan antxe dago lana eta udako atsedenaldi gozatsua amaitu ondoren, emen goaz betiko lekura.

Giro barria gure gazte ta umeen artean. Udaldian or ikusi doguz sarritan zer egin be ez dakiela, baiña orain etorri da deia. Ikasturte barria.

Giro barria eleizan bertan be. Udan mezak baiño beste asko ez da egin, baiña orain asi dira ikastaroak, katekesiak, ospakizunak...

Giro barria millaka ta millaka sendietan. Orain udan baiño alkartuago bizi da, baiña bakoitza bere zeregiñetara joanda. Azkenean, gabeen etxean alkartzeko. Eta ez guztiak.

Giro barria jolasetan. Beti izan dogu futbola gure telebistan, baiña oraindik aurrera geiago. Gaiñera igandeetan olako jokoak ikustera joan bearko da.

Giro barria errigintza edo politikan. Gauza asko geratu dira auteskunde-ostean berbaz iragarrita, orain bete egin bearko dira Lendakariaren egitarau eta jokoak. Ez udan errigintza aiztuta egon dalako. Or izan dira arazo batzuk. Baiña, zalantza barik, ba-daukagu giro barria.

ZER